

Tehniskais biļetens

ES Kokmateriālu regula (EUTR)

- **Jaunā ES likumdošana**
- **Kā tas Jūs ietekmē**
- **Kas Jums ir jādara**

ES Kokmateriālu regulas (EUTR) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 995/2010 (2010.gada 20.oktobris) ar ko nosaka pienākumus tirgus dalībniekiem, kas laiž tirgū kokmateriālus un koka izstrādājumus stājās spēkā visās Eiropas Savienības dalībvalstīs no 2013.gada 3.marta.

EUTR mērķis ir slēgt tirgu nekontrolētai/nelegālai kokmateriālu plūsmai, nodrošinot, ka ES importē kokmateriālus, kas iegūti atbilstoši izcelsmes valsts likumdošanai. Tas attiecas gan uz koksnes produktiem, kas ir ražoti ES, gan uz tiem, kas tiek importēti ES dalībvalstīs no valstīm, kas atrodas ārpus ES.

Šis biļetens apkopo praktiskos soļus un atslēgas punktus, īstenojamus uzņēmumos, kas tirgo kokmateriālus un koka izstrādājumus, jo īpaši likumības pārbaudes pienākumus tirgotājiem, kas importē Eiropas Savienības tirgū kokmateriālus un papīra produktus no ārvalstīm.

Lai iegūtu detalizētāku informāciju, sazinieties ar BM TRADA, kontaktinformācija ir norādīta šī ziņojuma pēdējā lapaspusē.

Paredzēts:

- Kompānijām, kas piegādā vai tirgo kokmateriālus un koka izstrādājumus
- Kompānijām, kas piedalās kokmateriālu piegādes ķēdēs
- Uzņēmumiem, kas ražo kokmateriālus

Saturs:

- EUTR - pārskats
- Kā tas ietekmē Jūsu biznesu
- Likumības pārbaude
- Kas Jums ir jādara
- Brīvprātīgās sertifikācijas shēmas

ES Kokmateriālu regula (EUTR)

Pārskats

EUTR regulē visus ES uzņēmumus, kas tirgo plaša spektra kokmateriālus un papīra izstrādājumus, lai nodrošinātu, ka ES iekļūst tikai tie kokmateriāli un koka produkti, kas ir iegūti atbilstoši izcelsmes valsts likumdošanai.

Eiropas Komisijas pozīciju EUTR interpretācijā un tiesībaizsardzībā reprezentē trīs dokumenti:

- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 995/2010 (2010)
- Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 607/2012 (2012)
- Norādījumu dokuments ES Kokmateriālu regulai (2013)

EUTR tika izveidota G8 Samitā Birmingemā (1998) un tika apstiprināta galīgajā versijā Eiropas Parlamentā Strasbūrā (2010). Tālāka interpretācija, vadlīnijas un detalizētākas prasības sekoja pēc diskusijām ar ieinteresētajām pusēm - mežsaimniecības; kokapstrādes un papīra industrijas ekspertiem no ES dalībvalstīm un FLEGT (Meža tiesību aktu, pārvaldības un tirdzniecības) komitejas biedriem.

Ne - ES valstīs ir spēkā esoša likumdošana, kas kontrolē mežizstrādi un kokmateriālu tirdzniecību, piemēram:

- The US Lacey Act (USA saglabāšanas likums aizsargājot augus un dzīvniekus un savvaļu no nelegālas mežizstrādes, transportēšanas vai tirdzniecības).
- The Australian Illegal Logging Prohibition Act 2012 (zināma arī kā Australian Timber Bill).

Tomēr starp šiem aktiem un EUTR nepastāv savstarpēja atpazīšana vai vienota pieeja. EUTR pieprasa, lai jebkuriem kokmateriāliem vai koka izstrādājumiem, kas ražoti ārpus ES tiktu veikta likumības pārbaude, neatkarīgi no izcelsmes valsts.

Kompetentās iestādes

Katrai ES Dalībvalstij ir jānozīmē „Kompetentā institūcija”, kas ieviestu EUTR prasības konkrētajā dalībvalstī. Kompetentā institūcija parasti ir valsts zemkopības, vides vai meža departaments vai ministrija. Pilns Kompetento iestāžu saraksts ir publicēts Eiropas Komisijas mājas lapā. Pārbaudes līmenis, mērogs un sarežģītība variē starp valstīm, bet būtiski neatšķiras.

Kā tas ietekmē Jūsu uzņēmumu?

Tas kā EUTR prasības ietekmē Jūsu uzņēmumu ir atkarīgs no Jūsu pozīcijas piegādes ķēdē (esat produkta importētājs, kura iegādātais produkts nāk no ārvalstīm un šķērso ES robežu vai iegādājaties produktus no ES tirgus dalībniekiem), kā arī produkta tipa, ko Jūs pārkat un pārdodat.

Tirgotāji un Operatori:

Kompānijas, kas piegādā vai tirgo kokmateriālus un papīra izstrādājumus tiek iedalīti divās kategorijās:

- **Operatori:** personas, kas pirmoreiz laiž ES tirgū kokmateriālus un koka izstrādājumus (vienalga vai tie nāk no ES valstīm vai ārvalstīm)
- **Tirgotāji:** personas, kas pārē vai pārdod kokmateriālus vai koka izstrādājumus iekšējā tirgū no operatoriem vai citiem iekšējā tirgus tirgotājiem

„Pirmo reizi laisti produkti ES tirgū” nozīmē, ka Jūs esat organizācija ar juridiskām īpašumtiesībām uz produktu, kad tas šķērso robežu un ienāk ES tirgū.

Kā tirgotājam Jūsu darbības paliek nemainīgas arī pēc 03.03.2013., kad EUTR stājas spēkā. Tirgotāja pienākums ir saglabāt iepirkuma un pārdoto apjomu apliecinājuma dokumentus ne mazāk kā 5 gadus un sadarboties ar jebkādam izmeklēšanām, kas varētu notikt nākotnē.

Kā Operatoram Jums ir jāizpilda vairākas padziļinātas prasības, saistībā ar EUTR. Operatoriem ir divas iespējas kā īstenot likumības pārbaudes visiem kokmateriāliem un to produktiem, kas laisti ES tirgū:

- Pašiem jāizveido un regulāri jānovērtē Likumības pārbaudes sistēma (DDS); vai
- Jāizmanto DDS, ko Jums nodrošinājusī trešā puse

Produkti uz kuriem attiecas EUTR

Regula neattiecas uz visiem kokmateriālu veidiem un koka izstrādājumiem.

Izņēmumi:

Ir dažas produktu grupas, piemēram, koka sēdekļi (biroja krēsli, dārza soli) un iespieddarbi (grāmatas un laikraksti), kas nav minēti EUTR 1. pielikumā.

Izņēmumos iekļauti:

- Otrreizējo izejvielu produkti - pārstrādāti kokmateriāli un koka izstrādājumi;
- Iesaiņojamais materiāls - kuros iesaiņotas preces un kurus lieto, lai saturētu, aizsargātu vai pārnēsātu citus izstrādājumus, kas tiek laisti tirgū (netiek tirgoti vieni paši).

Tomēr, tā kā EUTR attīstās, iespējams, ka ar laiku, arī šie koka izstrādājumi nokļūs regulas darbības sfērā. Laba uzņēmuma prakse ir iekļaut visus koka izstrādājumus Likumības pārbaudes sistēmā jau no paša sākuma.

”Zaļās līnijas”

ES nodoms ir izveidot operatīvas sistēmas, sauktas par "Zaļajām līnijām", lai nodrošinātu kokmateriālu legalitātes pārbaudi bez papildus administratīvā sloga.

Sekojoši dokumenti tiek uzskatīti kā pierādījumi kokmateriālu likumībai, saskaņā ar EUTR prasībām:

- Produkti ar FLEGT VPA (Voluntary Partnership Agreement) licenci.
- Produkti ar CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) atļaujām.

FLEGT Voluntary Partnership Agreements (VPAs)

Ne-ES valstis, kas ir noslēgušas FLEGT Voluntary Partnership Agreement (VPA) ar ES dalībvalstīm un ir izstrādājušas licencēšanas sistēmu FLEGT licencētu kokmateriālu eksportam, produktiem pievieno derīgu FLEGT licenci.

FLEGT VPAs ir divpusēji līgumi starp Eiropas Savienību un kokmateriālu eksportvalstīm, kuru mērķis ir garantēt, ka koksne, kas tiek eksportēta uz ES nāk no legāliem avotiem un atbalsta sadarbības valstis uzlabojot pašu regulatoru un sektora pārvaldību.

Raksta publicēšanas brīdī sešas valstis ir VPA divpusējos līgumus ieviešanas procesā:

Kamerūna, Centrālāfrikas Republika, Gana, Indonēzija, Libērija un Kongo Republika. Arī citas valstis uzsākušas VPA procesu (sīkāk: <http://www.euflegt.efi.int/vpa-countries>)

Ir svarīgi pārbaudīt ES ratifikācijas statusu nacionālās kokmateriālu legalitātes nodrošinājuma shēmai, pirms Jūs paļaujaties uz to, kā uz FLEGT licencētu materiālu.

CITES

Konvencija par apdraudēto savvaļas dzīvnieku un augu sugu starptautisko tirdzniecību (CITES) - šis ir starptautisks līgums un tā mērķis ir nodrošināt, ka savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecība neapdraud to izdzīvošanu. Līgums stājās spēkā 1975.gadā un aptver 178 valstis, kas savstarpēji atzīst CITES izdotās eksporta atļaujas.

Zem EUTR Jūsu kokmateriāliem un koka produktiem ir jābūt no sugām:

- kurām ir derīga CITES eksporta atļauja; un
- kuras ir minētas A, B vai C pielikumos Padomes Regulā (ES) Nr. 338/97.

Likumības pārbaude

EUTR prasība operatoriem - ieviest un īstenot Likumības pārbaudes sistēmu (DDS) visiem kokmateriāliem un koka produktiem. DDS sistēmas ietvaros ir jānovērtē risks kokmateriālu vai koka produktu nelikumīgai izcelsmei.

Daudzi uzņēmumi DDS ievieš pa secīgiem etapiem, tā kā šis var būt ļoti grūts un laikietilpīgs uzdevums - it īpaši attiecībā uz sarežģītiem pārstrādes produktiem, piemēram, papīru.

EUTR un Ieviešanas akts (Nr. 607/2012) apraksta pamata noteikumus attiecībā uz DDS ieviešanas procesa elementiem, kas tiek sadalīts 3 posmos:

Operatora rīcībā ir jābūt informācijai par produktu un produkta sastāvdaļām: tirdzniecības nosaukums; daudzums; koka sugas; izcelsmes valsts; piegādātāja un klienta nosaukums; kontaktinformāciju un pierādījumi par produkta atbilstību valsts likumdošanai (kā aprakstīts EUTR 6a sadaļā „Likumība pārbaudes sistēmas”).

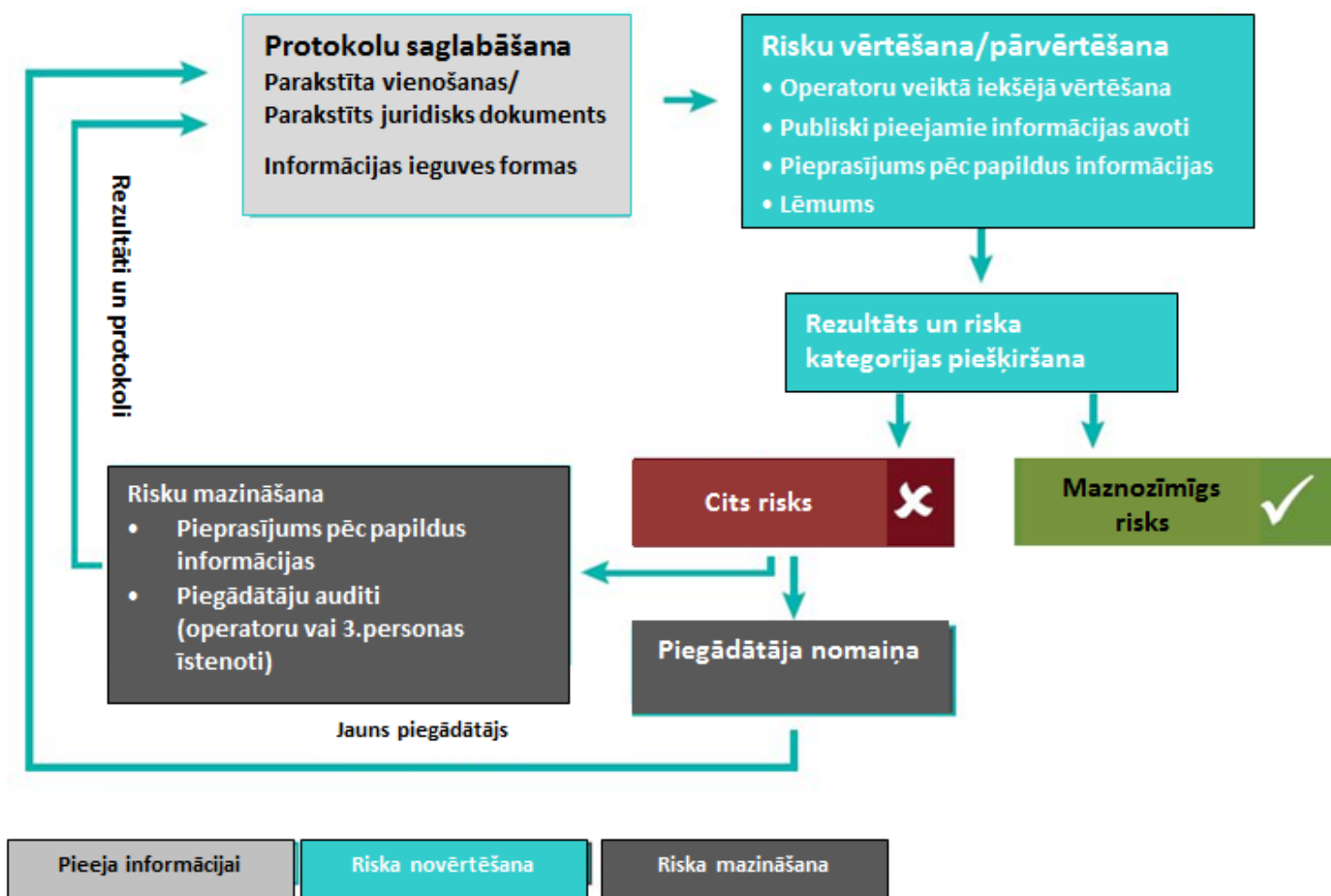
<p>1.Posms</p> <p>Pieeja informācijai</p>	<p>Operatora rīcībā ir jābūt informācijai par produktu un produkta sastāvdaļām: tirdzniecības nosaukums; daudzums; koka sugas; izcelsmes valsts; piegādātāja un klienta nosaukums; kontaktinformāciju un pierādījumi par produkta atbilstību valsts likumdošanai (kā aprakstīts EUTR 6a sadaļā „Likumība pārbaudes sistēmas”).</p>
<p>2.Posms</p> <p>Riska novērtējums</p>	<p>Attiecībā uz informāciju, kas iegūta 1.posmā Operatoram ir jānovērtē produkta un tā izcelsmes risks (izmantojot kritērijus, kas doti EUTR sadaļā 6b „Likumības pārbaudes sistēmas”).</p>
<p>3.Posms</p> <p>Riska mazināšana</p>	<p>Operatora rīcība, ja riska novērtēšanas rezultātā konstatēts, ka risks nav maznozīmīgs vai to nav iespējams noteikt. Var tikt ievākta papildus informācija, veikti klātienē auditi vai pieprasīta trešās personas iesaistīšanās veicot verifikāciju/sertifikāciju.</p>

Saskaņā ar EUTR Operators var izveidot pats savu Likumības pārbaudes sistēmu vai izmantot Monitorējošās organizācijas (MO) izveidoto sistēmu.

Monitorējošā Organizācija (MO)

MO ir neatkarīga, privāta organizācija, ko apstiprinājusi Eiropas Komisija, lai palīdzētu Operatoriem, nodrošinot tos ar DDS un uzraugot tās izmantošanu.

Kompetentās institūcijas regulāri pārbauda MO un kontrolē tās iegūtos operatoru datus.

Citi DDS risinājumi

MO izmantošana nav obligāta, ja Jūsu uzņēmums spēj izstrādāt un uzraudzīt paši savu DDS un/vai izmanto ārējo konsultantu vai kādu citu alternatīvu informācijas avotu un labas prakses piemēru.

Ir arī nevalstiskas organizācijas vai citas trešās puses, kas ir izveidojušas publiski pieejamus DDS, lai atvieglotu Operatoriem EUTR ieviešanu. Viens no tiem ir PAS 2021:2012 *Exercising due diligence in establishing the legal origin of timber and timber products - Guide to Regulation (EU) No 995/2010.5.*

Kas Jums ir jādara?

- Noskaidrojiet - vai Jūs esat Tirgotājs vai Operators,
- Pārbaudiet vai uz Jūsu produktiem, produkta komponentiem attiecas EUTR prasības,
- Pārbaudiet vai produktiem jābūt piegādātiem ar CITES vai FLEGT sertifikātiem,
- Ieviesiet Likumības pārbaudes sistēmu (ja esat Operators).

Brīvprātīgās sertifikācijas shēmas

Operatori var īstenot citas sistēmas, lai nodrošinātu apliecinājumu, ka koksnes produkti, ko tie laiž ES tirgū ir legālas izcelsmes un ar zemu risku.

Iespējas:

- Mežsaimniecības un Piegādes ķēdes (COC) sertifikācijas shēmas (kā FSC® un PEFC™) nodrošinot labi apsaimniekotu un likumīgu koksnes ieguvu.
- ES shēmas ilgtspējīgu kokmateriālu iegādes apliecināšanai.
- Atbildīgas iepirkuma politikas RPP īstenošana (Koksnes tirdzniecības federācija).
- The Central Point of Expertise on Timber Procurement (CPET) konsultācijas par to, kā valsts sektora pircēji un piegādātāji var apmierināt valdības prasības koksnes iegādei.

Piegādes ķēdes (CoC) sertifikācija

EUTR un Ieviešanas akts Nr. 607/2012 neuzskata CoC sertifikāciju par automātisku legalitātes pierādījumu (līdzīgi kā FLEGT vai CITES), taču tā dod skaidrus nosacījumus, pēc kuriem jebkura trešās puses sertifikācijas shēma var tikt ņemta vērā īstenojot Likumības pārbaudes sistēmu.

Piegādes ķēdes sertifikācijas vērtība slēpjas faktā, ka ikviens Sertifikāta turētājs tiek katru gadu auditēts, lai pārbaudītu atbilstību saistošajam standartam. Auditus nodrošina Sertifikācijas organizācija.

Piegādes ķēdes sertifikācijas process kalpo kā apliecinājums gala patērētājam, ka kokmateriālu ieguve un ražošana ir ilgtspējīga. Tūkstošiem uzņēmumu visā pasaulē izmanto piegādes ķēdes sertifikāciju.

FSC un PEFC

Divas galvenās Piegādes ķēžu shēmas ir:

- Mežu sertifikācija padome (FSC®) (dibināta 1995)
- Meža sertifikācijas shēmu novērtēšanas programma (PEFC™) (dibināta 1999).

Daudzi veiksmīgi uzņēmumi ražo un piegādā koksni un papīra produktus, kas nāk no labi apsaimniekota meža. Tiek uzskatīts, ka abas shēmas sniedz labāko vides aspektu apliecinājumu un laika gaitā ir ieguvušas augstu klientu uzticamības līmeni.

Gan FSC, gan PEFC ir atjaunojušas savus CoC standartus un direktīvas, lai atbilstu EUTR prasībām, skatīt 2. tabulu.

Kopsavilkums

ES Kokmateriālu regula jau ir stājusies spēkā un kokrūpniecības vai papīrrūpniecības sektora uzņēmumiem ir jāvadās pēc tās vai nu kā Tirgotājiem, vai kā Operatoriem. ES dalībvalstīs ir nozīmētas kompetentās institūcijas, kuras ievieš nacionālos tiesību aktus. Un Operatoriem pašlaik ir dažādas iespējas Likumības pārbaudes sistēmas ieviešanai. Darbojas vairākas labi organizētas sistēmas DDS prasību izpildīšanai, ieskaitot lielākās Piegādes ķēžu sertifikācijas shēmas (FSC un PEFC), kas paredz uzņēmumu sniegumu ikgadēju pārbaudi sertifikācijas audita laikā.

Joprojām ir vairāki jautājumi par EUTR nākotni, cik labi industrija piemērosies jaunajām prasībām un vai ar laiku EUTR pārklās visus koksnes izstrādājumus, bez izņēmumiem.

Papildinājumi FSC un PEFC CoC sistēmās atbilstoši EUTR

	FSC	PEFC
Grozītie CoC dokumenti	Jaunas konsultatīvās piezīmes FSC-DIR-40-004 EN <i>FSC Directive on Chain of Custody Certification</i> pievienojot jaunas obligātās prasības : rīcība ar neatbilstošu produktu, kā arī pieeja informācijai, ko pieprasa kokmateriālu legalitātes akti (precizējot produkta nosaukumu, sugu un izcelsmes valsti)	Jaunas prasības PEFC ST 2002:2013 <i>Chain of Custody of Forest Based Products Requirements</i> - PEFC Likumības pārbaudes programma tagad attiecas uz PEFC sertificētiem un PEFC nesertificētiem produktiem un pieprasa dokumentētu informāciju par produkta nosaukumu, sugu un izcelsmes valsti.
Riska novērtēšana	Rediģēta FSC-DIR-40-005 EN <i>FSC Directive on FSC Controlled Wood</i> pieprasa ņemt vērā saistošo nacionālo likumdošanu un jebkādu legāli nepieciešamos rādītājus istenojot kontrolētās koksnes pārbaudes programmu.	PEFC DDS Riska vērtēšanas metodoloģija ir koriģēta un PEFC CoC sistēmā ļauj iekļaut tikai „Maznozīmīga riska” materiālus.
Ikgadējais audits	Veic Sertifikācijas iestāde (CB), lai pārbaudītu atbilstību saistošajam standartam.	Veic Sertifikācijas iestāde (CB), lai pārbaudītu atbilstību saistošajam standartam.
Likumības pārbaude	Likumības pārbaude ir obligāta prasība visiem CoC sertifikāta turētājiem, kas jāisteno pēc klienta pieprasījuma.	Likumības pārbaude ir obligāta prasība visiem CoC sertifikāta turētājiem, kas jāisteno pēc klienta pieprasījuma.
Vadlīnijas par attiecīgo standartu piemērošanu EUTR	<i>EU Timber Regulation Implementation Guide for FSC Certificate Holders and Other Companies Selling FSC Products in the EU</i>	<i>Meeting EUTR Requirements through PEFC Chain of Custody Certification</i>
Dokumenti publiski pieejami	www.fsc.org	www.pefc.org

Atsauces

1. Regulation (EU) No 995/2010 of the European Parliament and of the Council of 20th October 2010 laying down the obligations of operators who place timber and timber products on the market
2. Regulation (EU) No 995/2010
3. www.euflegt.efi.int
4. www.cites.org
5. PAS 2021:2012 Exercising due diligence in establishing the legal origin of timber and timber products - Guide to Regulation (EU) No 995/2010

Tālāka palīdzība

SIA "BM TRADA Latvija"

Biroja adrese: Volgundes iela 32-207, Rīga, LV 1046

Tālrunis: +371 67772160

Tālrunis/fakss: +371 67772135

E-pasts: bmtrada@bmtrada.lv

Mājas lapa: www.bmtrada.lv

bmtrada@bmtrada.lv

www.bmtrada.lv

+371 67772135